

Kaarel Jänes
Eesti Elektritööde Ettevõtjate Liit
kaarel.janes@eetel.ee *

ei 12.06.2024 *
Meie 15.07.2024 nr 1.4-1/2792-2

Selgitus Elektrilevi OÜ-s ettevõtetud muudatuste kohta

Austatud härra Jänes

Aitäh pöördumise eest, milles väljendate muret ja teete ettepanekuid seoses Elektrilevi OÜ-s ette võetud muudatustega.

Alustuseks kinnitame, et jaotusvõrgu varustuskindlus, võrgutasu konkurentsivõimelisus, dubleerivate investeeringute vältimine, kulutõhusad lahendused ja turuosaliste võrdne kohtlemine on jätkuvalt nii riigi kui Elektrilevi juhtorganite fookuses. Eesti Energia üldkoosolekuna tunnen kahtlemata muret jaotusvõrgu olukorra pärast, kuid igapäevaselt vastutab võrgu töökindluse, arendamise ja efektiivsuse eest Elektrilevi juhatus, strateegilisi suuniseid annab ja järelevalvet teostab ühingu nõukogu ning omanikuõigusi teostab Eesti Energia AS.

Detsembris 2023 kohustas Konkurentsiamet Elektrilevi OÜ-d muuhulgas töötama välja:

- tegevuskava rikete likvideerimise töid teostavate meeskondade ning juhtimiskeskuse ressursipuuduse leevendamiseks;
- tegevuskava kriisiolukorras võrgukatkestuste likvideerimistöid teostatavate ettevõtete meeskondade paremaks ja operatiivsemaks kaasamiseks piirkondade üleselt;
- tegevuskava kõikide hooldusvajadusega liinikoridoride hooldustööde teostamiseks.

Kavandatavad muudatused rikete likvideerimise ja juhtimiskeskuse töökorralduses (sh omavõimekuse kasvatamine) on osa nimetatud tegevuskavadest ning need on suunatud nii jaotusvõrgu varustuskindluse kui kulutõhusate lahenduste tagamisele. Elektrilevi mõistab, et omavõimekuse suurendamiseks vajalikud kvalifitseeritud elektrikud tuleb kas värvata või koolitada ning sellega Elektrilevi ka aktiivselt tegeleb. Ressurssi tuleb kasutada efektiivselt ja selle üle peab nõukogu ka jooksvat järelevalvet.

Varustuskindluse osas märgime, et aasta-aastalt on kasvanud ilmastikukindla võrgu osakaal ja Elektrilevi pikaajaline arengukava aastani 2035 näeb ette ilmastikukindla võrgu osakaalu jätkuva kasvatamise. See aga nõuab aega ja raha, järgmiste aastate investeeringud võrku peavad eesmärgi saavutamiseks küündima 150-160 miljoni euron. Kiirem, aga kahjuks osaline lahendus on liinikoridoride laiendamine, millesse panustab Elektrilevi käesoleval aastal üle 7 miljoni euro ja järgnevatel aastatel üle 13 miljoni euro aastas.

Vastused Teie poolt esitatud küsimustele:

1) Milliseid muudatusi ja millises ajaraamis Elektrilevi planeerib elektrivõrgutööde korraldamisel / tellimisel? Sh kas Elektrilevi planeerib märgatavat tellimise vähendamist?

Seni oli Elektrilevil kaks erinevat mudelit: Põhja-Eestis (v.a. Tallinn) oli kogu rikete likvideerimine partnerite ülesandeks, aga Lõuna-Eestis oli 24/7 valmisolek Elektrilevil tagatud omatöötajatega ja etteteatamisega valmisolek partnerite abiga. Aastatel 2024-2025 tegeleb Elektrilevi ühtse rikete likvideerimise töökorralduse juurutamisega ehk Lõuna-Eestis kasutatava mudeli suunas liigutakse ka Põhja-Eestis. Muudatuste järgselt hakkab Elektrilevi 24/7 valmisolekut tagama omatöötajatega ning partnereilt ostetakse 2-tunnise ja 24-tunnise etteteatamisega brigaade. Lisaks sõlmitakse piirkondades erihinnaga eelkõigulepped, et suurte tormide korral operatiivselt täiendavaid brigaade kaasata.

Need muudatused ei too Elektrilevi kinnitusel kaasa märgatavat tellimise vähendamist. Seni tellis Elektrilevi turult rikete likvideerimist (sh 24/7 valmisolekut), erinevaid hooldustöid ja väga suures mahus uue võrgu ehitamist. Omavõimekuse suurendamise plaan puudutab vaid 24/7 valmisolekut ja mõningaid hooldustöid, aga riketele eritehnikaga reageerimine ja uue võrgu ehitamine jäävad turult ostetavateks teenusteks. Uue võrgu ehitamine on olnud läbi aastate kõige suurem turult ostetav teenus. Eelmisel aastal oli Elektrilevi brutoinvesteering üle 160 mln euro ja see tehti valdavalt partnerite abiga. Käesoleval aastal on see summa ligikaudu 130 mln ja järgmisel aastal ca 120 mln. Edaspidi peaksid brutoinvesteeringud tõusma jälle 150 mln euro suurusjärku aastas ning see töö tellitakse jätkuvalt turult.

2) Kuidas mõjutavad planeeritud muudatused Elektrilevi efektiivsust ja võrgutariifi?

Rikete likvideerimise töökorralduses planeeritavad muudatused suurendavad Elektrilevi hinnangul efektiivsust ega mõjuta või pigem alandavad võrgutariifi. Tänapäevased turupõhised lepingud sisaldavad partnerite valmisolekutasu, mille eest rikkeid ei likvideerita ja hooldustöid ei tehta. Sama valmisolekutasu ulatuses saab Elektrilevi tulevikus maksta palka omatöötajatele, kes väikese rikete arvuga perioodil teevad ka väiksemaid remont- ja hooldustöid. Seega on säästetud raha võimalik kasutada tööde mahu suurendamiseks ja panustada võrgu töökindlusse.

Elektrilevilt laekunud info kohaselt on üks oluline põhjus muudatusteks olnud ka turu vähenemine toimivus. Viimase 5 aastaga on rikete likvideerimise kulud kasvanud 1,5 korda ning analüüs näitas, et rikete likvideerimise kulude kasvus mängis kõige suuremat osa turult ostetud rikete likvideerimise ühikhinna kasv – 5 aastaga ligi 2,5 korda. Lisaks on pakkujate arv hangetel võrdlemisi väike, mis ei pruugi tagada parimat võimalikku hinda. Olukorras, kus rikkelisus on väga kõrgel tasemel ja tarbijatel võib ekstreemsematel juhtudel pinge puududa mitmeid päevi ning samal ajal on hoolduskulud läbi aegade suurimad, siis on selge, et tänase mudeliga jätkamine ei ole võrguteenuse tarbija huvides.

3) Kuidas on muudatuste tulemusel tagatud tarbijatele elektrivõrguteenuse kvaliteedi kasv?

Rikete likvideerimise senise töökorralduse rakendamisel esines mitmeid juhtumeid, kus partnerid ei suutnud täita neil lasuvaid kohustusi ja Elektrilevi pidi suuremate tormide korral leidma partneritele lisajõude teistest piirkondadest. Seejuures on olnud väga lihtne saata ühest piirkonnast teise Elektrilevi brigaade, kuid nii mõnigi partner on sellest keeldunud või küsinud

ebamõistlikult suurt tasu. Tulevikus tagab Elektrilevi 24/7 valmisoleku omatöötajatega ning lisaks sisseostudele partnereilt (2-tunnise ja 24-tunnise etteteatamisega brigaadid ning erihinnaga eelkokkulepped) loob Elektrilevi ka majasisese kriisireservi lisabrigaadidest, kellel on tavaolukorras muud tööülesanded. Kogumis suurendab see Elektrilevi valmisolekut kriisiolukordadeks ning suurendab elektrivõrgu töökindlust ja tarbijatele pakutava teenuse kvaliteeti.

4) Milline on planeeritud muudatuste mõju- ja tasuvusanalüüs? Palume see meile esitada.

Elektrilevi sisedokumendid, sh tasuvusarvutused, ei kuulu avalikustamisele, kuid Rahandusministeeriumile esitatud tõendite alusel on ümberkorralduste kokkuhoid peale täielikku rakendamist enam kui 2 miljonit eurot aastas. Elektrilevi kulude ja tegevuste üle teostab järelevalvet Konkurentsiamet, kellel on õigus tutvuda tehtud kuludega ja nende põhjendatusega.

Elektrilevi on koostanud pikaajalise arengukava aastani 2035 ja lähiajal saab kinnitatud strateegia aastani 2028. Mõlemad dokumendid näevad ette, et Elektrilevi võrgu töökindlus paraneb ja võrguteenuse hind hoitakse vähemalt keskpingeclientidele konkurentsivõimeline. Muuhulgas näevad need dokumendid ette, et Elektrilevi jätkab turult nende tööde ja teenuste tellimist, kus on kindlus, et turul on piisavalt pakkujaid ja hinnad konkurentsivõimelised.

Kokkuvõttes usume, et Elektrilevi on kokku pannud strateegia, mis toob lõppkliendile kvaliteetse võrguteenuse võimalikult soodsa hinnaga. Kinnitame, et see on ka riigi huvi. Ka plaanitud muudatus omavõimekuse suurendamiseks peab tagama kulude kokkuhoiu. Selle üle peab järelevalvet Elektrilevi nõukogu. Ministeerium kohtub regulaarselt Eesti Energia juhatusega, kes annab jooksvalt ka ülevaateid Elektrilevi arengutest ja tegevustest.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Mart Vörklaev
rahandusminister

Kaupo Raag 5885 1386
Kaupo.Raag@fin.ee